

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BIS-VISIENOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Visienota Warmteplan 2025

Samenvatting

Warmte is met een aandeel van meer dan 50% de belangrijkste component in het finaal energieverbruik in Vlaanderen¹. De uitdaging de komende jaren is om de warmtevraag zowel op lage als op hoge temperatuur zo duurzaam mogelijk in te vullen. Het Warmteplan 2025 bevat 26 maatregelen om de omslag te maken naar duurzaam verwarmen en het vergroenen van energiedragers. Die omslag maken we door met deze maatregelen de inzet van groene warmte en restwarmte te verhogen. Dit plan geeft daarmee uitvoering aan de doelstellingen voor groene warmte en restwarmte opgenomen in het Regeerakkoord 2019-2024, de beleidsnota Energie 2019-2014 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP) én schakelt met maatregelen genomen in de Visienota Bijkomende maatregelen Klimaat ook naar een hogere versnelling om de omslag te maken naar duurzaam verwarmen en het vergroenen van energiedragers.

Het verduurzamen van de warmteproductie en het vergroenen van energiedragers moet gezien worden als een onderdeel van het verduurzamen van het hele energiesysteem. Als we restwarmte en groene warmte inzetten, zorgen we ervoor dat dit zo efficiënt mogelijk gebeurt door gebouwen goed te isoleren en energie-efficiëntie maatregelen te nemen in productieprocessen. Specifieke maatregelen rond energiebesparing en energie-efficiëntie maken geen deel uit van dit warmteplan.

1. SITUERING: BELEIDSDOELSTELLING

Het Warmteplan 2025 geeft uitvoering aan de doelstellingen voor groene warmte en restwarmte opgenomen in het Regeerakkoord 2019-2024, de beleidsnota Energie 2019-2024 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP). We stellen vast dat Europa met Fit for 55 naar een hogere snelheid wil schakelen in de warmtetransitie. Dit pakket geeft een duidelijke richting aan, maar is voorlopig nog geen beslist beleid. In tussentijd zullen we als onderdeel van het warmteplan 2025 de impact van het Fit for 55 pakket verder analyseren. Op 5 november 2021 nam de Vlaamse Regering in de Visienota Bijkomende maatregelen Klimaat ook maatregelen op vlak van warmte (bovenop degene uit het Regeerakkoord 2019-2024, de beleidsnota Energie 2019-2024 en het VEKP). Hiermee kijken we als Vlaamse Regering vooruit en schakelen we naar een hogere versnelling. De relevante elementen uit de Visienota Bijkomende maatregelen Klimaat worden in het Warmteplan 2025 meegenomen. We zien

¹ berekend op basis van inventaris hernieuwbare energie die opgesteld werd volgens de methodologie van de Europese richtlijn HE, zie ook <https://www.energiesparen.be/energiekaart/cijfers>

////////////////////////////////////

dit Warmteplan 2025 als een rollend actieplan, waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de huidige of in de toekomst bijgestelde beleidsdoelstellingen te realiseren, worden toegevoegd.

A. REGEERAKKOORD 2019-2024

Het Regeerakkoord stelt:

betreffende woningen

- Vanaf 2021 kunnen geen stookolieketels meer geplaatst worden bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties en kan een aardgas aansluiting bij nieuwe grote verkavelingen en grote appartementsgebouwen enkel nog voor collectieve verwarming via warmtekrachtkoppeling of in combinatie met een hernieuwbaar energiesysteem als hoofdverwarming.
- Wanneer er een aardgasnet in de straat ligt, mag vanaf 2021 een bestaande stookolieketel niet meer vervangen worden. De eigenaars worden over alle mogelijke alternatieven geïnformeerd.

betreffende niet-residentiële gebouwen

- De Vlaamse regering werkt een lange termijn doelstelling 2050 uit voor de renovatie van niet-residentiële gebouwen, zal ze op regelmatige basis evalueren en voert tussentijdse ijkpunten in die in lijn zijn met het Vlaamse klimaat- en energieplan 2030.
- Om de klimaatvoetafdruk van niet-energiezuinige tertiaire gebouwen te reduceren, moeten ze vanaf 2021 uiterlijk vijf jaar na een notariële overdracht in volle eigendom grondig energetisch gerenoveerd worden.
- Vanaf 2025 moeten alle grote niet-residentiële gebouwen waar de mogelijkheid tot verwarming of koeling in voorzien is, over een energieprestatie label beschikken en vanaf 2030 moeten deze gebouwen een minimaal energieprestatie label bereiken. De overheidsgebouwen op Vlaams grondgebied geven het goede voorbeeld door minstens 2 jaar eerder te voldoen aan het minimaal energieprestatie label.
- Vanaf 2021 kunnen geen stookolieketels meer geplaatst worden bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties. Wanneer er een aardgasnet in de straat ligt, mag vanaf 2021 een bestaande stookolieketel niet meer vervangen worden. De eigenaars worden over alle mogelijke alternatieven geïnformeerd.

betreffende industrie, kmo en landbouw

- [...] In 2023 verlengen we de vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten (EBO) [...] en hierbij wordt ook een verdere verbreding van het doelgebied van de EBO naar materiaalgebruik, mobiliteit, restwarmte en water bekeken.
- De broeikasgassen van de niet-ETS industrie worden sterk verlaagd door in te zetten op: een verdere vergroening van de energiedragers met 10% binnen de industrie tegen 2030. Hiervoor stimuleren we verdere elektrificatie en het gebruik van biogas, duurzame biomassa, waterstof en synthetische brandstoffen.
- Zo'n kwart van de landbouwemissies (2,0 Mton in 2016) zijn energetisch, en komen vnl. voort uit verwarming van stallen en serres. Om dit tegen 2030 met 40% terug te voeren, zetten we sterk in op energie-efficiëntie en een vergroening van de warmte.

betreffende hernieuwbare energie

- We hervormen het certificatiesysteem voor [...] warmtekrachtkoppeling naar een kostenefficiënter systeem. Elke oversubsidiëring moet vermeden worden. We evalueren het

////////////////////////////////////

gebiedsgericht wordt ingevuld. Het is daarom wenselijk dat lokale besturen warmteplannen (laten) opstellen voor hun grondgebied. Een warmteplan omvat een warmtezoneringsplan, een warmtevisie en maatregelen om de transitie te bewerkstelligen. We ondersteunen vanaf 2021 de lokale besturen bij de opmaak van lokale warmteplannen als onderdeel van de ruimtelijke energiestrategie die elke gemeente zal uitwerken. Idealiter maken verschillende gemeenten met soortgelijke ruimtelijke kenmerken samen een warmtezoneringsplan op voor het grondgebied van de verschillende gemeentes.

Het minimumaandeel hernieuwbare energie in nieuwbouw wordt momenteel vooral ingevuld via de productie van groene stroom. We willen dit instrument ook toepassen om de productie van groene warmte te verhogen.

We onderzoeken met welke instrumenten we de ambitie van 10% vergroening van de industriële warmte van niet-ETS ondernemingen kunnen ondersteunen.

Acties voor de shift naar duurzame gebouwverwarming uitwerken (OD 1.3)

De shift naar duurzame verwarming in onze gebouwen tegen 2050 is een integraal onderdeel van de langetermijnrenovatiestrategie. De financiële ondersteuning en de energieprestatieregelgeving worden hierop afgestemd. Op korte termijn voeren we een verbod in op stookolieketels bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovatie (IER). Bestaande stookolieketels mogen niet meer worden vervangen door andere stookolieketels indien er in de straat mogelijkheid is om aan te sluiten op een aardgasnet. Woningen/gebouwen in nieuwe grote verkavelingen en grote appartementsgebouwen zullen enkel nog kunnen aansluiten op aardgas voor collectieve verwarming via warmtekrachtkoppeling of in combinatie met een hernieuwbaar energiesysteem als hoofdverwarming.

Voor de opvolging van de onderhoudsplicht en de verduurzaming van de verwarming van de gebouwen ontwikkelen we een databank met informatie over de gebruikte hoofdverwarming per gebouw. De databank zal verder worden ontsloten via de woningpas. Via de woningpas zal de eigenaar o.a. kunnen worden verwittigd dat het onderhoud van de centrale verwarmingsinstallatie moet worden ingepland. Een goed onderhouden centrale verwarmingsinstallatie zorgt voor een aanzienlijke energiebesparing, is goed voor het klimaat en zorgt voor een lagere energiefactuur.

Om eigenaars te ondersteunen bij hun keuze voor een duurzame verwarming, werken we een beslissingsboom uit.

Industrie op pad naar koolstofneutraliteit zetten (OD 2.1)

De vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten (EBO) zetten we in als centraal beleidsinstrument om deze transitie te ondersteunen. De huidige beleidsovereenkomsten lopen tot 2022 en we bereiden ons voor op de verlenging. [...] We treden in overleg met de betrokken sectoren om het instrument van de EBO te versterken en te verbreden. [...]

Inschakeling productie hernieuwbare energie in marktwerking via optimalisering certificatenstelsel en tendering (OD 3.1)

De maximale bandingfactoren voor nieuwe of vernieuwde fossiele WKK-installaties, biomassa – en biogasprojecten zullen met 30% worden afgebouwd tegen 2025.

We zetten in op een performant en efficiënter netbeheer (OD 5.7)

We onderzoeken tegen eind 2021 welk model het meest kostenefficiënt is voor de aanleg en het beheer van warmtenetten op openbaar domein.

Kennisuitwisseling en ondersteuning van lokale besturen (OD 6.1)

Steden en gemeenten beschikken over tal van bevoegdheden om de energietransitie van onderuit te ondersteunen. [...] Er zijn heel wat raakvlakken tussen deze lokale initiatieven en de gewestelijke doelstellingen, maatregelen en acties (o.a. omtrent de langetermijnrenovatiestrategie, uitbouw groene

////////////////////////////////////

stroom, warmtenetten, shift naar duurzame gebouwverwarming, energiearmoede...). Er is een duidelijke vraag bij deze steden naar betere samenwerking met het gewestelijk niveau.

[...] We zorgen voor bijkomende ondersteuning van het lokaal energie- en klimaatbeleid. We zullen de gemeentes ondersteunen via een breed scala aan expertise en tools en geven hen praktische ondersteuning bij de uitwerking en vooral de realisatie van hun klimaat- en energieplannen.

De communicatie over de transitie verder uitbouwen en versterken (OD 8.1)

We zetten sterker in op het verspreiden van toegankelijke informatie, op het niveau van elke doelgroep. Om meer draagvlak voor de energietransitie op te bouwen is meer communicatie nodig: meer duidelijke, betrouwbare en onderbouwde informatie. Doelstelling is om met onderbouwde en duidelijke informatie burgers en ondernemingen te verleiden om energie- en klimaatvriendelijke keuzes te maken. Hierbij zal ook aandacht worden besteed aan haalbare en betaalbare voorbeeldoplossingen. Het VEKA zal hiervoor naar het voorbeeld van de Nederlandse Stichting Milieu Centraal, in samenwerking met wetenschappers en stakeholders, een website uitbouwen met onafhankelijke, betrouwbare en praktische energie en klimaatinformatie.

Voor de transitie naar een duurzaam verwarmingssysteem van gebouwen, wordt op korte termijn een beslissingsboom uitgewerkt die burgers moet ondersteunen bij de keuze van hun toekomstig koolstofarm verwarmingssysteem.

C. VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATPLAN 2021-2030 (VEKP)

In het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP), goedgekeurd op 9 december 2019, werd het geraamde traject voor de groene warmteproductie opgenomen (zie onderstaande tabel met de uitsplitsing per technologie). Daarnaast wil het VEKP een grotere stimulans geven aan restwarmte.

Groene warmte VEKP (GWh)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Zonneboiler	193	200	208	216	224	233	243	253	264	276	287
Warmtepompen	610	655	707	765	831	905	997	1.098	1.208	1.327	1.455
Geothermie	95	145	195	245	295	345	394	444	494	544	594
Biomassa huishoudens ²	3.850	3.660	3.470	3.280	3.090	2.900	2.710	2.520	2.330	2.140	1.950
Biomassa andere ¹	3.841	3.997	4.153	4.309	4.465	4.621	4.777	4.933	5.089	5.245	5.401
Totaal	8.589	8.657	8.732	8.815	8.905	9.004	9.122	9.249	9.386	9.532	9.688

De tekstdelen onder titel 2.2.3.b) en 3.5.2.4.2 van het VEKP over groene warmteproductie worden hieronder hernomen.

Doelstellingen in de verwarmingssector (2.2.3.b)

Er wordt gekozen voor de versterkte inzet van het potentieel voor groene- en restwarmte voor de verschillende warmtetechnologieën. Het is namelijk bijna steeds kosten-efficiënter om een even grote bijdrage uit groene en restwarmte te realiseren dan via groene stroom of transport.

Voor warmtepompen is de systeemkost (impact op netbelasting, hogere investerings- en steunkosten dan andere groene-warmtebronnen) groter dan andere (hernieuwbare) opties. Niet iedereen zal bij een renovatie of een vervangingsinvestering kiezen voor een warmtepomp. Om een grotere inzet van warmtepompen te motiveren, zou de rendabiliteit van warmtepompen in woningen met een dalende warmtevraag en de integratie van warmtepompen op de elektriciteitsmarkt en het elektriciteitsnet

² Voor biomassa betreft het de biomassa-input.

9	Trajecten voor het informeren/ ontzorgen van lokale besturen	Verschillende initiatieven (afgerond en in uitvoering) worden opgevolgd via het werkprogramma van Warmtenetwerk Vlaanderen.	→ zie ACTIES D.3 en E.2
10	Onderzoek naar garanties van oorsprong voor groen gas en groene warmte	De nodige wijzigingen aan de regelgeving zijn gebeurd via het "Decreet houdende de invoering van een systeem van garanties van oorsprong voor gas, warmte en koude van 26 april 2019 (publicatie staatsblad op 20 mei 2019)" en het "Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 houdende de wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 wat betreft garanties van oorsprong voor gas en warmte en koude (publicatie staatsblad op 7 augustus 2019)". Op www.energiesparen.be staat ook een handleiding met praktische aspecten voor het gebruik van groen gas in ETS in Vlaanderen	Deze maatregel is afgerond.
11	Groene warmte in renovatieadvies	Vanaf januari 2019 is een vernieuwd EPC beschikbaar. Hierin worden aanbevelingen en kostenramingen opgenomen voor renovatiemaatregelen voor verschillende deelaspecten van de woning, waaronder ook de verwarmings- en warm waterinstallatie en de toepassing van hernieuwbare energie.	Deze maatregel is afgerond.
12	Efficiëntere steuntoekenning micro-WKK	Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2017 houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft verlengingsaanvragen voor groenestroomcertificaten en overige wijzigingen, voorziet in investeringssteun voor kwalitatieve warmtekrachtinstallaties tot en met 10 kWe. Deze premie ondersteunt de plaatsing van dergelijke installaties en vervangt de vroegere certificatensteun.	De investeringssteun voor kwalitatieve warmtekrachtinstallaties op fossiele brandstoffen tot en met 10 kWe wordt stopgezet vanaf 1/1/2022.
13	Uitbreiding calls groene warmte tot biomassa-installaties < 1 MW (binnen budgetten van call)	Op 30 november 2018 hechtte de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het ontwerp van besluit houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft een aanpassing van de call-regeling voor de ondersteuning van groene warmte, restwarmte en biomethaan. De uitbreiding betreft biomassa-installaties voor warmteproductie vanaf 300kW.	Deze maatregel is afgerond.
14	Duurzaamheids-criteria biomassa	Het Ministerieel Besluit Biomassakenmerken werd op 5 april 2019 ondertekend (publicatie B.S. op 12 juli 2019).	Deze maatregel is afgerond.
15	Steun voor groene stroom verschuiven naar warmtebenutting (WKK)	In de groenestroomcertificatenregeling is vastgelegd dat voor nieuwe installaties in dienst vanaf midden 2019 enkel nog steun wordt verleend indien het om kwalitatieve WKK gaat. Daarnaast wordt de steun via groenestroomcertificaten geleidelijk verlaagd.	Deze maatregel is afgerond.
16	Minimumaandeel hernieuwbare energie EPB	Wijziging minimumaandeel hernieuwbare energie ten voordele van zonneboilers vanaf 1 januari 2018. Het minimumaandeel hernieuwbare energie werd tevens verhoogd en uitgebreid naar ingrijpende energetische renovaties.	Deze maatregel is afgerond. Nieuwe acties voor meer groene warmte in nieuwbouw voorzien → Zie ACTIE B.1
17	Potentieel voor grootschalige zonneboilers	Het Vlaams Energieagentschap gaf aan VITO de opdracht om het potentieel voor grootschalige zonneboiler toepassingen te onderzoeken. Volgende sectoren en subsectoren werden aangeduid als meest relevant voor grootschalige zonnecollectoren: de tertiaire sector (subsectoren zwembaden, ziekenhuizen & woonzorgcentra, hotels) en de landbouwsector. Sinds 2019 kan er ook in de call groene warmte steun aangevraagd worden voor grootschalige zonnecollectoren.	Deze maatregel is afgerond.
18	Zonnekaart als stimulans voor zonneboilers	De zonnekaart toont de meest rendabele case (vervangen van een elektrische boiler door een zonneboiler) als eerste optie.	Deze maatregel is afgerond.

////////////////////////////////////

4. MAATREGELEN VOOR HET REALISEREN VAN EXTRA GROENE WARMTE EN VOOR EEN GROEI IN HET (HER)GEBRUIKEN VAN RESTWARMTE IN VLAANDEREN TEGEN 2030

Het Warmteplan 2025 wordt opgezet als een rollend actieplan waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de beleidsdoelstelling te realiseren, worden toegevoegd.

De nadruk ligt op acties voor de jaren 2020 tot 2025 met een doorkijk naar 2030 die bijdragen aan het verduurzamen van de warmtevraag door de inzet van groene warmte en restwarmte.

A. FINANCIËLE ASPECTEN

A.1 Organisatie en evaluatie call groene warmte, restwarmte en warmtenetten

Overeenkomstig het Vlaams Energie- en Klimaatplan blijft de call groene warmte ook de volgende jaren het belangrijkste subsidiekanaal voor projecten met groene warmte, restwarmte en warmtenetten. Vanaf 2020 worden 2 calls per jaar georganiseerd, zodat projecten sneller uitgerold kunnen worden. VEKA zal daarbij bij elke call infosessies organiseren met het doel om de wetgeving en de procedure te verduidelijken voor potentiële aanvragers. De vorige jaren bedroeg het gemiddeld jaarbudget grootteorde 10 miljoen euro. Er is in 2021 en 2022 een bijkomend budget van 50 miljoen euro ter beschikking gesteld vanuit de Europese relancemiddelen, waardoor er in die jaren 35 miljoen euro per jaar beschikbaar is. We streven daarna naar een jaarlijks budget van 20 miljoen euro.

Nieuwe installaties voor de productie van groene warmte die uitgerust worden met een (grootschalige) warmte-opslag kunnen ook de volgende jaren subsidie aanvragen voor de combinatie van installatie en warmte-opslag in de call groene warmte. We vestigen hier extra aandacht op in de communicatie over de call groene warmte.

Conform het Regeerakkoord 2019-2024, de Beleidsnota Energie 2019-2024 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 is de call groene warmte, restwarmte en warmtenetten geëvalueerd in 2020-2021. Daarbij werden de verschillende calls samengevoegd tot één call zonder subcategorieën, zodat alle projecten samen op basis van kosten-efficiëntie kunnen gerangschikt worden en het beschikbare budget een maximale opbrengst oplevert. De kosten voor reeds gesubsidieerde of verplichte investeringen worden niet (meer) in aanmerking genomen. De steun voor lage-temperatuurswarmtenetten is verhoogd en de CO₂-berekening is afgestemd op de levensduur van de technologie.

A.2 Hervorming ondersteuningssystemen om het potentieel voor groene warmteproductie te maximaliseren

Conform het Regeerakkoord moeten nieuwe of vernieuwde installaties voor energetisch gebruik van biomassa en biogas voornamelijk dienen om warmtebehoeften in te vullen. Er wordt daarom een afbouwpad vastgelegd voor de maximale bandingfactor voor groenestroomcertificaten uit biogas en biomassa met 30% tegen 2025 (tot en met 2023 werd inmiddels een concreet afbouwpad vastgelegd in het Energiebesluit). Voor projecten met startdatum vanaf juli 2019 worden enkel nog groenestroomcertificaten toegekend als warmte of koude uit biogas en biomassa benut wordt in een

////////////////////////////////////

kwalitatieve WKK. Via de aanpassingen van deze steunregelingen worden stimulansen gegeven om tot een maximale warmtebenutting en efficiëntie te komen. De steun wordt dus gericht op warmteproductie en maximale warmtebenutting in plaats van op elektriciteitsproductie. De steun via de warmtekrachtcertificaten voor bio-WKK werd daarom behouden.

Om deze steunmaatregelen te kunnen inzetten en te kunnen komen tot een maximale warmtebenutting zoals vooropgesteld in het Regeerakkoord, is het van belang dat in de toekomst biogas- en biomassa-installaties zo veel mogelijk gebouwd kunnen worden op locaties met voldoende warmtevraag, bijvoorbeeld om een warmtenet of een grote warmteverbruiker te voeden.

A.3 Stopzetten certificatensteun voor nieuwe en ingrijpend gewijzigde warmtekrachtinstallaties op fossiele brandstoffen, met startdatum vanaf 2023

Momenteel worden WKK's binnen de niet-ETS vooral toegepast in de land- en tuinbouw. Deze verbruiken hoofdzakelijk fossiele brandstoffen. Het totaal fossiel verbruik door WKK bedraagt volgens de gegevens uit de energie-inventaris 5.600 GWh in de land- en tuinbouw en 6.400 GWh in de gehele niet-ETS. Het fossiel verbruik door WKK in ETS bedraagt 25.889 GWh (= verbruik exclusief biomassa). De energiebesparing door WKK op fossiele brandstoffen ontvangt momenteel steun via de warmtekrachtcertificaten en een investeringspremie voor WKK tot 10 kW.

a) Stopzetten certificatensteun voor nieuwe en ingrijpend gewijzigde warmtekrachtinstallaties op fossiele brandstoffen, met startdatum vanaf 2023

De studie 'Beknopte vergelijkende analyse van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de Nederlandse en Vlaamse land- en tuinbouwsector ter identificatie van de mogelijke bijsturing van bestaande en/of de mogelijke invoering van nieuwe beleidsmaatregelen in Vlaanderen op basis van eventuele "good practices" in Nederland³, die door Trinomics in 2021 werd uitgevoerd, wijst op een niet evident pad richting volledige verduurzaming en op een aantal belangrijke verschillen tussen Vlaanderen en Nederland. Het tempo waarmee in de Vlaamse landbouwsector voortgang wordt geboekt voor het reduceren van energieverbruik is momenteel onvoldoende om de doelstellingen voor 2030 te behalen. Om het tempo van verduurzaming op te voeren, zal in eerste instantie het ondersteuningskader voor fossiele brandstoffen afgebouwd moeten worden, met name dan in de glastuinbouw die een hoog aandeel in het energetisch verbruik van de landbouw heeft. In Vlaanderen zorgen de warmtekrachtcertificaten voor gunstige voorwaarden die investeringen in doorgedreven energiebesparing afremmen. Dezelfde redenering gaat ook op voor bepaalde WKK's buiten de landbouwsector.

De certificatensteun voor alle nieuwe en ingrijpende gewijzigde WKK's op fossiele brandstoffen wordt volledig afgebouwd vanaf 2023 (-100% in 2023) alsook de investeringspremie voor micro-WKK op fossiele brandstoffen vanaf 1 januari 2022. Hiermee verlagen we de elektriciteitsfactuur op kruissnelheid met ongeveer 170 miljoen euro per jaar (ETS + non-ETS), ten opzichte van de bestaande certificatenkosten.

Gezien de steun voor WKK op fossiele brandstoffen wordt afgebouwd, wordt ook de regelgeving waar van toepassing vereenvoudigd.

³ <https://energiesparen.be/analyse-van-het-energiegebruik-en-de-co2-uitstoot-van-de-land-en-tuinbouwsector>

////////////////////////////////////

b) Sectorspecifieke objectieven en maatregelen.

De Nederlandse aanpak om sectorspecifieke objectieven en maatregelen voor verdere verduurzaming af te spreken met de sector wordt in de studie als 'goede praktijk' beschouwd, en zal ook in Vlaanderen uitgewerkt worden in een toekomstgericht pad voor de glastuinbouw.

A.4 Vermijden van inefficiënte benutting van warmte bij WKK's op biogas

Bij WKK op biogas wordt in een aanzienlijk deel van de gevallen de warmte benut voor digestaatdroging. Door de certificatensteun gebeurt dit mogelijk niet op de maatschappelijk efficiëntste manier. We onderzoeken om die redenen waar voor nieuwe of ingrijpend gewijzigde WKK-installaties op biogas de warmtebenutting voor mestverwerking en/of digestaatdroging nog langer als nuttige warmte aanvaard wordt. We onderzoeken of er ook nog andere warmtetoepassingen (naast digestaatdroging) niet langer onder nuttige warmte moeten vallen en of de steun in overeenstemming is met het principe de vervuiler betaalt. Daarnaast wordt ook onderzocht of er andere technologieën beschikbaar zijn en/of warmte efficiënter kan ingezet worden.

A.5 Afschaffen steun voor biomethaan in call en via groenestroomcertificaten

Een recent uitgevoerd onderzoek door Trinomics⁴ in opdracht van VEKA geeft aan dat de ondersteuningsbehoefte om het nog resterend biogaspotentieel aan te boren sterk kan uiteenlopen naargelang de gekozen en onderzochte piste. In stijgende volgorde van steunbehoefte: WKK-piste met 100% lokaal verbruik van elektriciteit, WKK-piste met 0% lokaal verbruik van elektriciteit, warmteproductie in een biogasketel of opzuivering naar biomethaan. Deze toepassingen genieten nu van verschillende (combinaties van) steunregimes. De steun is daardoor moeilijk te vergelijken en stuurt niet in de richting van de meest koolstof-efficiënte of kosten-efficiënte toepassing.

Gezien het regeerakkoord de prioriteit geeft aan warmtebenutting voor biogas en biomassa, en gezien die piste ook leidt tot lagere investeringen, lagere steunbehoefte en in verhouding grotere klimaatvoordelen, zetten we prioritair in op benutting van biogas via kwalitatieve WKK en warmte. Daarom wordt voorlopig geen steun meer voorzien voor nieuwe biomethaan-toepassingen, noch via de calls groene warmte, noch via de groenestroomcertificaten. Het Energiebesluit wordt in deze zin aangepast en verduidelijkt.

A.6 Lagere IRR toepassen voor berekening van de bandingfactoren voor ingrijpende wijzigingen met lagere investeringsrisico's

Bij ingrijpende wijziging van een bestaande bio-WKK (in feite de vervanging van een motor of turbine) zijn de investeringsrisico's veel lager en is de uitbatingssituatie gekend. De investeringskost ligt aanzienlijk lager dan bij een volledig nieuw project, er is reeds een vergunning, een aansluiting, een warmte-afnemer en de commerciële afspraken voor levering van warmte en/of elektriciteit en voor de brandstofvoorziening zijn reeds eerder toegepast. Trinomics onderzoekt in opdracht van VEKA welke IRR daarbij marktconform is.

We stellen voor om voor ingrijpende wijzigingen aan bio-WKK-installaties een lagere IRR toe te kennen. We voorzien daarbij maatregelen zodat hierdoor geen ongewenste verschuivingen ontstaan naar duurdere nieuwe installaties.

⁴ https://energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Beleidseffecten_benuttingspistes_biogas.pdf

////////////////////////////////////

A.9 Afstemmen subsidiekader duurzaam verwarmen op doelstellingen warmteplan 2025

We stemmen het subsidiekader duurzaam verwarmen af op de doelstellingen van dit Warmteplan 2025. Daarom versterken we de stimulering van hybride warmtepompen en lucht/water warmtepompen in bestaande woningen via sterk verhoogde premies. Het premiebedrag voor de laagste inkomens, doelgroep 3, inclusief verhuurders via SVK, wordt daarnaast voor alle types warmtepompen verhoogd.

		Doelgroep 1	Doelgroep 2	Doelgroep 3
		Max 40% van factuur	Max 40% van factuur	Max 50% van factuur
Geothermische warmtepomp	Basispremie	4000	4000	6400
	Premie voor klant met 'uitsluitend nachttarief'	4800	4800	6400
	Premie warmtepomp ter vervanging van elektrische verwarming / in gebied zonder aardgasnet	8000	8000	9600
Lucht/water warmtepomp	Basispremie	2250	2250	3600
	Premie voor klant met 'uitsluitend nachttarief'	2700	2700	3600
	Premie warmtepomp ter vervanging van elektrische verwarming / in gebied zonder aardgasnet	4500	4500	5400
Hybride warmtepomp	Basispremie	1500	1500	2400
	Premie voor klant met 'uitsluitend nachttarief'	1800	1800	2400
	Premie warmtepomp ter vervanging van elektrische verwarming	3000	3000	3600
Lucht/lucht warmtepomp	Basispremie	300	300	480
	Premie voor klant met 'uitsluitend nachttarief'	360	360	480
	Premie warmtepomp ter vervanging van elektrische verwarming / in gebied zonder aardgasnet	600	600	720

De huidige doelgroep rechthebbenden voor de verhoogde premies, de beschermde afnemers, wordt vervangen door de grotere doelgroep van de laagste inkomens, doelgroep 3, inclusief verhuurders via SVK, in de nieuwe Mijn VerbouwPremie. Voor appartementsgebouwen worden vanaf de lancering van de Mijn VerbouwPremie de premies voor warmtepompen in niet-residentiële gebouwen toegepast voor gemeenschappelijke installaties.

A.10 Warmtepomptarief

Om de business case van warmtepompen tegenover ketels op fossiele brandstoffen te verbeteren, zal aan de VREG gevraagd worden om, zoals momenteel al in enkele EU lidstaten het geval is, een voordeliger distributenettarief voor warmtepompen te onderzoeken en in de tarieven bv. via een afzonderlijke teller rekening te houden met de positieve rol die warmtepompen en andere (hernieuwbare) productie-installaties kunnen bieden qua flexibiliteit aan het distributienet. Zo kan een warmtepompeigenaar in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk de warmtepomp aansluiten op een aparte teller die een lager distributenettarief geniet, in ruil voor enkele (niet vooraf bepaalde) uren per dag dat de distributienetbeheerder de elektriciteitsvoorziening naar deze meter kan afschakelen. Deze actie moet gezien worden in het kader van de verlaging van de verhouding elektriciteitsprijs/aardgasprijs (zie ACTIE A.8).

Daarnaast zal Fluvius (in samenwerking met de VREG) conform de tariefmethodologie 2021-2024 van de VREG tegen eind 2023 een studie uitvoeren naar de noodzaak tot de invoering van tijdsafhankelijke

////////////////////////////////////

Het EPC is een belangrijk instrument in de evolutie naar de langetermijndoelstelling 2050. Om een juiste stimulans te geven richting de langetermijndoelstelling is het belangrijk dat het EPC een goede weergave biedt van de afstand tot de langetermijndoelstelling. De langetermijndoelstelling voor woongebouwen verschilt sterk van deze voor niet-woongebouwen. Voor woongebouwen leggen we in de regelgeving een maximaal berekend kengetal (of maatregelenpakket) vast. Dit kengetal is vrij eenvoudig af te toetsen op basis van een inspectie van het gebouw en een theoretische berekening. De langetermijndoelstelling (koolstofneutraliteit) voor niet-woongebouwen is veel complexer om af te toetsen op basis van een berekening, aangezien deze sterk afhankelijk is van het werkelijke gebruikersgedrag, de specifieke functie, Om deze reden zal het energieprestatielabel in het EPC niet-residentieel (EPC NR) worden bepaald op basis van metingen van de geproduceerde en gebruikte lokale hernieuwbare stroom en warmte en de totale elektriciteits- en warmtevraag. Hoe hoger het aandeel van hernieuwbare stroom en warmte in het totale gebruik, hoe beter het label. Wanneer de volledige elektriciteits- en warmtevraag wordt gedekt door lokale hernieuwbare energie, is voldaan aan de langetermijndoelstelling. We onderzoeken in de loop van 2022 hoe dit toenemend aandeel kan verbreed worden met restwarmte (waar nu enkel hernieuwbare energie in de strikte zin van het woord in aanmerking komt), om op die manier ook de ontwikkeling van warmtenetten op restwarmte te stimuleren waar deze een potentieel hebben. Dit betekent onrechtstreeks ook een opname en stimulans voor restwarmte in de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen, en bovendien ook een integratie in het verstrengingspad richting 2050. Hoe strenger de label-eis, hoe groter de stimulans om hernieuwbare energie en restwarmte te gebruiken. En bovendien, door te integreren in het EPC NR zelf, wordt het van toepassing voor alle niet-residentiële gebouwen, ook voor het toepassingsgebied van artikel 9.3.1 van het Energiebesluit⁵. Om een overstimulans van bepaalde groene-energie technieken te vermijden, wordt bv. de ingerekende groene stroom afgetopt in functie van de totale elektriciteitsvraag. Hetzelfde geldt voor groene warmte. Op deze manier kan niet-duurzame warmte niet gecompenseerd worden met groene stroom en kan grijze stroom niet gecompenseerd worden met groene warmte. Wil een gebouw de langetermijndoelstelling halen, moet er dus sowieso worden ingezet op zowel groene stroom als warmte. Met dit EPC NR wordt er dus gestuurd naar een werkelijk koolstofneutraal gebouwenpark en worden zowel groene stroom als groene warmte gestimuleerd.

In de periode 2024-2026 moet binnen dit EPC NR elke grote niet-residentiële eenheid over een EPC beschikken en vanaf 2030 moet een minimaal label gehaald worden. De overheidsgebouwen met uitzondering van onderwijsgebouwen op Vlaams grondgebied geven het goede voorbeeld door minstens 2 jaar eerder te voldoen aan het minimaal energieprestatielabel.

Artikel 9.3.1 van het Energiebesluit voorziet daarnaast ook reeds dat grote niet-residentiële gebouwen die in totaliteit worden overgedragen vanaf 1 januari 2023, binnen de 5 jaar na datum van de authentieke akte een minimaal aandeel hernieuwbare energie van 5% dienen te behalen. Het is de bedoeling hier in de loop van 2023 een verstrengingstraject voor vast te leggen.

B.4 Actie duurzame warmte VEB

Voor de publieke overheidsgebouwen (kantoren en andere) wordt voorgesteld om de voorbeeldrol van de overheid waar te maken door al in 2045 te voldoen aan de langetermijndoelstelling van een koolstofneutraal gebouwenpark. Het VEB zet op een gestructureerde manier haar klanten op weg om hun warmteverbruik te verduurzamen:

- vanaf de nieuwe raamovereenkomst (Q4 2021) wordt bij elke energiescan voorzien dat het studie bureau minstens 1 duurzaam alternatief voor warmte-opwekking als maatregel voorstelt;

⁵ Dit artikel voorziet in een verplichting van minimaal 5% hernieuwbare energie voor grote niet-residentiële gebouwen overgedragen vanaf 1 januari 2023, binnen een termijn van 5 jaar.

warmte. We onderzoeken hoe lagetemperatuurafgiftesystemen in nieuwbouw en in renovaties verder kunnen gestimuleerd worden. Zo vermijden we in nieuwbouw of bij renovatie de lock-in van het plaatsen van een afgiftesysteem dat niet aangepast is om op termijn over te schakelen naar een warmtepomp waardoor de bouwheer mogelijk nog interne breekwerken zal moeten uitvoeren om deze stap te maken. Onze bestaande gebouwen worden zo klaar gemaakt om de overstap te maken naar een duurzaam verwarmingssysteem.

- c) **Onderzoek naar warmte-opslag en flexibiliteit** De Vlaamse Regering streeft naar een verhoging van het geïnstalleerde vermogen zonne-energie tot 6,7 GW in 2030. Een hoog aandeel aan zelfverbruik realiseren is interessant zowel op vlak van financiële opbrengst, als voor het netbeheer om de injectiepiek van PV rond de middag onder controle te houden (zie ook Conceptnota Zonneplan 2025). Het zelfverbruik kan verhoogd worden door vraagrespons (flexibiliteit) of energieopslag. Het inzetten van individuele warmtetoepassingen die slim aanstuurbaar zijn en/of opslagmogelijkheid bieden en die al dan niet geaggregeerd gemonitord en gecontroleerd worden zoals warmtepompen, warmtepompboilers en elektrische boilers voor het verwarmen van sanitair warm water kunnen een rol spelen in het evacueren van een overaanbod aan elektriciteit. Ook door elektriciteit aangedreven productie-installaties van warmtenetten, bijvoorbeeld grote warmtepompinstallaties, kunnen gebruikt worden voor het evacueren van een overaanbod aan elektriciteit.

Naast zelfverbruik kan de opslag van energie zowel een oplossing zijn om de periode tussen productie en verbruik te vergroten als om de huidige gescheiden elektriciteits- en warmtesystemen te integreren in de richting van één energiesysteem. De opslag van warmte is relatief goedkoop in vergelijking met batterijen en opslag via waterstof. We geven meer aandacht aan de voordelen van warmte-opslag op kleine en grote schaal, zowel op korte termijn als over de seizoenen heen.

Warmtenetwerk Vlaanderen (WNVL) verkent in het kader van haar werkprogramma in 2021 het thema warmte-opslag en lijst beleidsmaatregelen op om grootschalige warmte-opslag te faciliteren. Op 17 november 2021 organiseerde WNVL in dit kader al een studiedag rond (grote) thermische opslag. Een tweede studiedag rond integratie van warmtepompen en centrale thermische zonne-energie volgt begin 2022. Het VEKA bespreekt de hieruit resulterende beleidsaanbevelingen met het Warmtenetwerk Vlaanderen en bekijkt of deze maatregelen voeding kunnen geven aan het flexibiliteitsplan 2025.

Op 30 oktober 2020 wijzigde de Vlaamse Regering principieel het Energiedecreet. De wijziging creëert een decretaal kader voor flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet en het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit. Aanvullend op het kader voor flexibiliteit wordt er ook werk gemaakt van een Flexibiliteitsplan 2025 waarin flankerende maatregelen omtrent flexibiliteit worden uitgewerkt. In dit plan wordt er ook gefocust op het slim en flexibel aansturen van elektrische warmtetoepassingen zoals warmtepompen en warmteboilers.

- d) **Onderzoek ondiepe boringen geothermische warmtepomp op publiek domein.** In sommige gevallen is het voor een woning niet mogelijk om op eigen domein een boring te maken voor een geothermische warmtepomp, terwijl er in de nabijheid wel publiek domein is om een boring uit te voeren, bijvoorbeeld een collectief BEO-veld in de straat of in een nabijgelegen park. ODE onderzoekt in haar werkprogramma 2021 in hoeverre zo'n vergunning haalbaar en wenselijk is. De onderzoeksresultaten worden voorgelegd binnen het samenwerkingsverband (warmte)netten binnen de Vlaamse Overheid. Het samenwerkingsverband bespreekt welke vervolgstapen nodig zijn en door wie deze worden uitgevoerd.

- k) **Onderzoek bijdrage van biogas en waterstof tot de verduurzaming van warmte.** In geval van energiedragers zoals biogas en waterstof, die opgewekt worden uit andere (groene) energiebronnen, zal eerst onderzocht moeten worden welke bijdrage ze netto leveren aan de doelstellingen inzake energie-efficiëntie, hernieuwbare energieproductie en broeikasgasemissies, in vergelijking met andere toepassingen van de benodigde energiebronnen (dit geldt overigens ook voor andere maatregelen). De bijdrage aan de doelstellingen moet ook op vlak van kosten-efficiëntie vergeleken worden met andere (hernieuwbare) technologieën, in €/MWh energiebesparing, in €/MWh hernieuwbare energie of in €/ton CO₂ vermeden. Voor de bijdrage van waterstof tot duurzame verwarming verwijzen we in eerste instantie naar de onderzoeken⁶ die het VEKA reeds heeft laten uitvoeren en internationale studies. Op basis van de informatie waarover we momenteel beschikken, zijn andere verwarmingstechnologieën effectiever en kostenefficiënter om de energie- en klimaatdoelstellingen te bereiken, en moeten er eerst nog stappen worden gezet in de richting van onderzoek en (markt)ontwikkeling.

- l) **Evalueren diepe geothermieprojecten.** Conform het Regeerakkoord evalueren we de resultaten van de twee diepe geothermieprojecten. Het VEKA onderzoekt samen met het Vlaams Planbureau voor Omgeving (VPO) de rendabiliteit van diepe geothermie op basis van de concrete productieresultaten van de lopende projecten. De evaluatie zal gebeuren met de meetgegevens voor een stabiel exploitatieregime. Er zijn momenteel nog geen relevante resultaten inzake energieproductie uit de twee lopende projecten inzake diepe geothermie. Het project van VITO heeft 2 jaar vertraging omwille van de bodemtrillingen van 2019 en het project van Janssen heeft eveneens vertraging. De pilootprojecten focussen zich op verder onderzoek en de manier waarop bodemtrillingen en boorproblemen in de toekomst vermeden kunnen worden. In afwachting van verdere duidelijkheid over oplossingen voor de opgetreden technische problemen en de negatieve impact op de economische haalbaarheid heeft het daarom op dit moment geen zin om nieuwe projecten te ontwikkelen of te ondersteunen.

- m) **Onderzoek verhogen instroom installateurs groene warmte.** We onderzoeken of we via bijkomende opleidingen of herscholingen voor installateurs die fossiele verwarmingsketels plaatsen de instroom van installateurs groene warmte kunnen verhogen.

- n) **Onderzoek naar de mogelijkheden om fossielvrije werking van residentiële en kleine niet-residentiële eenheden te visualiseren op het EPC.** We onderzoeken of via het EPC voor residentiële en kleine niet-residentiële eenheden kenbaar gemaakt kan worden dat een gebouw 100% fossielvrij werkt. Voor grote niet-residentiële eenheden wordt reeds een EPC-label uitgewerkt dat gebaseerd is op het aandeel hernieuwbare energie (zie ACTIE B.3).

- o) **Onderzoek bij glastuinbouw.** Aanvullend bij de sectorspecifieke aanpak voor glastuinbouw (zie ACTIE A.3), wordt het sectorspecifieke onderzoek in de betrokken overheidsinstellingen en sectorale praktijkcentra sterker gericht op energiebesparende technieken en verwarmingstechnieken die een verdere verduurzaming mogelijk maken.

⁶ Studie 'Vlaams potentieel groene waterstof'

<https://energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Rapport-Vlaams-potentieel-groene-waterstof.pdf> en

studie 'Vlaamse prioriteiten waterstof vanuit energetisch perspectief'

[https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/20191030-](https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/20191030-Vlaamse_prioriteiten_waterstof_vanuit_energetisch_perspectief.pdf)

[Vlaamse_prioriteiten_waterstof_vanuit_energetisch_perspectief.pdf](https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/20191030-Vlaamse_prioriteiten_waterstof_vanuit_energetisch_perspectief.pdf)

////////////////////////////////////

E.2 Ondersteunen van lokale besturen in de opmaak van een lokaal warmteplan

Conform het Regeerakkoord 2019-2024, de Beleidsnota Energie 2019-2024 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 ondersteunen we lokale besturen in de opmaak van een lokaal warmteplan.

Voor de bijkomende ondersteuning van het energie- en klimaatbeleid van lokale overheden heeft de Vlaamse Regering via een projectsubsidie aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) de oprichting van een expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid, het Netwerk Klimaat – VVSG, mogelijk gemaakt. Het Netwerk Klimaat – VVSG zal de structurele dialoog tussen de verschillende beleidsniveaus bevorderen, en steden en gemeenten professioneel begeleiden bij de ontwikkeling en implementatie van het lokaal energie- en klimaatbeleid. Dit subsidiebesluit trad in werking op 1 september 2020 en eindigt op 31 december 2024. De activiteiten van het Netwerk Klimaat – VVSG worden geoperationaliseerd in jaarlijkse werkprogramma's, met operationele doelstellingen en opvolgingsindicatoren. Eén van de drie prioritaire thema's van het eerste werkprogramma 1 september 2020 – 31 december 2021 betrof het uitwerken van een faciliterend kader voor de opmaak van lokale warmteplannen. Het VVSG netwerk zette in kader daarvan in 2021 in op thematisch overleg, de uitwerking van een inspiratiekaart warmtezonering voor alle lokale besturen en de voorbereiding van een inspiratiedag lokale warmteplannen (deze zal begin 2022 doorgaan). Dit moet dienen als de 1ste stap om op lokaal of eventueel regionaal niveau een warmteplan op te maken, gericht op een fossielvrije verwarming van het patrimonium tegen 2050. Dit is voor veel lokale besturen een nieuw thema. Het is daarom belangrijk ook de komende jaren verdere ondersteuning te bieden voor dit thema. In 2022 zal het Netwerk Klimaat daarnaast samen met lokale besturen bespreken wat een lokaal warmteplan voor hen minimaal moet omvatten en bevraagt het de lokale besturen naar hun plannen en timing voor de opmaak van lokale warmteplannen. Het Netwerk Klimaat zal een aantal lokale besturen begeleiden in cofinanciering bij de opmaak van een lokaal warmteplan. Zo kunnen de betrokkenen uit deze cases heel wat leren en komt deze kennis ten goede aan alle andere lokale besturen die met warmtebeleid aan de slag willen.

De binnen het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) voorziene middelen kunnen door lokale besturen ook ingezet worden voor de opmaak van een warmteplan. Eén van de doelstellingen van het LEKP is het realiseren van 50 collectieve renovaties per 1.000 wooneenheden tegen 2030. Een warmteplan enerzijds en een lokale lange termijn renovatiestrategie anderzijds kan veel synergiën teweegbrengen op lokaal niveau.

Om lokale besturen te begeleiden bij de uitwerking van een toekomstgericht lokaal warmtebeleid, waarin ook collectieve warmtevoorziening een steeds belangrijkere rol gaat spelen, brengen VEKA en VVSG samen een Warmtegids tot stand. Het is de bedoeling om hiermee aan de lokale besturen meer achtergrondkennis aan te reiken en ze beter voor te bereiden op het opstellen van een warmtezoneringsplan en een ruimtelijke energiestrategie. De gids gaat ook in op de maatschappelijke baten, de voordelen en de veranderingen waar de energiegebruikers voor staan bij een fossielvrij energiesysteem van de toekomst. Omdat lokale besturen naast hun organisatorische rol ook in rechtstreeks contact staan met de burger en lokale stakeholders, zal de Warmtegids ook inspelen op praktische vragen en bekommernissen die leven bij het grote publiek.

Na het opmaken van een lokaal warmteplan zijn er instrumenten nodig om bewoners en gebouw-eigenaars ook op weg te zetten naar de in het warmteplan opgenomen individuele of collectieve warmte-oplossing. Een gedifferentieerde aanpak is essentieel. Als piste kan nagedacht worden over een verankering in stedenbouwkundige voorschriften. Netwerk Klimaat kan hierrond goede voorbeelden verspreiden.

E.3 Regionale Ruimtelijke Energiestrategieën (RRES) stimuleren

In een regionale ruimtelijke energiestrategie wordt het berekende potentieel aan lokale hernieuwbare energieproductie (elektriciteit en warmte) gekoppeld aan een ruimtelijke visie op de ontwikkeling
////////////////////////////////////

(met specifieke ontwikkelingsregio's/locaties) en een lokaal politiek gedragen visie en actieplan voor de ontwikkeling van dit potentieel. We houden daarbij rekening met de principes die zijn vastgelegd in de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en de visienota Windplan 2025 (VR 2020 1112 DOC.1426-1TER).

Warmtenetten vormen een belangrijk onderdeel van deze strategie waarbij lokale, duurzame, warmte- (maar ook lokale hernieuwbare elektriciteits-) productie wordt gekoppeld aan de lokale warmtevraag. Gekoppeld aan de nog op te stellen lokale lange termijn renovatiestrategieën ontstaat een ambitieus maar realistisch pad naar klimaatneutraliteit, in dit geval voor de gebouwsector.

In het Netwerk Klimaat is op dit moment (werkprogramma 2021) een werf opgestart rond het opstellen van lokale warmtezoneringsplannen. De aanpak rond de RRES kijkt breder naar het volledige potentieel aan (hernieuwbare) energieproductie, dus ook bijkomende duurzame warmte- en elektriciteitsproductie. Verder worden er concrete ruimtelijke inplantingszones/locaties bepaald, vb. voor de inplanting van grootschalige vergistingsinstallaties in de buurt van warmtevraag en wordt gewerkt aan het maatschappelijke en politieke draagvlak voor de realisatie van dit potentieel.

Het Vlaams Planbureau voor Omgeving laat op dit moment via een studieopdracht een draaiboek opstellen voor lokale besturen om deze strategie te realiseren. Dit draaiboek zal tegen eind 2021 voorhanden zijn en zal de verschillende voorwaarden voor een succesvolle RRES bevatten. Vanaf het voorjaar 2022 zal het Netwerk Klimaat dit draaiboek verspreiden onder de lokale besturen. Zo worden lokale besturen verder ingelicht over de mogelijkheden van deze aanpak. Vanaf 2022 wordt voorgesteld om de inhoudelijke ondersteuning van lokale besturen bij de potentieelanalyse, visievorming en concrete realisatie van de RRES via een werf RRES in het werkprogramma 2022 van het Netwerk Klimaat op te nemen.

F. GOVERNANCE

F.1 Governance van het Warmteplan 2025

We zien het Warmteplan 2025 als een rollend actieplan, waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de huidige of in de toekomst bijgestelde beleidsdoelstellingen (bijvoorbeeld in kader van Fit for 55) te realiseren, worden toegevoegd.

Voor de opvolging en uitvoering van acties in het Warmteplan 2025 en voor detectie van mogelijke nieuwe maatregelen is een beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking ook in de volgende jaren van groot belang. We zetten daarom het samenwerkingsverband warmte(netten) binnen de Vlaamse Overheid verder dat reeds in het kader van het Warmteplan 2020 werd opgezet tussen medewerkers van het departement Omgeving (voormalig Ruimte Vlaanderen + dienst Energie, Klimaat en Groene Economie), de dienst Ruimtelijke Economie, de VREG en het VEKA. De samenstelling van het samenwerkingsverband kan uitgebreid worden met andere diensten naargelang het thema. Stakeholders worden via bestaande overlegplatformen zoals de stroomgroepen en het beleidsplatform warmtenetten geconsulteerd over de verdere uitwerking van het warmteplan.

VEKA analyseert de voorstellen uit het Fit for 55 pakket met betrekking tot duurzaam verwarmen, meer specifiek gaat het hier over de wijzigingen geformuleerd in kader van de hernieuwbare energie richtlijn, de energie-efficiëntie richtlijn en de uitbreiding van de ETS-richtlijn naar de doelgroep gebouwen. Stakeholders worden via bestaande overlegplatformen zoals de stroomgroepen en het beleidsplatform warmtenetten geïnformeerd over de voorstellen uit het Fit for 55 pakket en de wijze van omzetting in Vlaanderen en betrokken bij de detectie van mogelijke bijkomende maatregelen.

//

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° in te stemmen met de voorgestelde acties opgenomen in deze visienota;

2° de minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten met het verder uitwerken van de voorgestelde acties;

3° in te stemmen met de trekkers en betrokkenen voor de uitvoering van de acties van het Warmteplan 2025 overeenkomstig de tabel in hoofdstuk 5;

4° alle ministers te gelasten het initiatief te nemen de maatregelen uit te voeren waarvoor de entiteiten onder hun bevoegdheid verantwoordelijk zijn overeenkomstig de tabel in hoofdstuk 5.

Deze visienota houdt geen financieel of budgettair engagement in.

De Vlaamse minister van justitie en handhaving, omgeving, energie en toerisme

Zuhal DEMIR

////////////////////////////////////